

Llibertat d'expressió, sí. Llibertat per insultar, No

Quan es discuteix de religió en l'àmbit públic, el debat només pot guanyar tenint, constantment com a guia una virtut de la que Tomàs d'Aquino diu que és l'eix del teixit moral: la prudència.

Els assassinats tràgics i impactants a les oficines de la redacció del diari satíric *Charlie Hebdo* i al supermercat *cashier*, han fet dels dies 7 i 9 de gener de 2015 uns dies negres per París i pel món. Els membres de l'equip de redacció de *Charlie Hebdo* estaven específicament al punt de mira, perquè dins l'exercici de la seva professió, es considerava que havien blasfemat contra el profeta Mahoma; no sorprèn, doncs, que els periodistes i els columnistes del món sencer hagin omplert de tinta els grans diaris, la premsa sensacionalista i els setmanaris.

Uns s'han precipitat a publicar, ignorant tota prudència, i deixant que l'emoció en estat pur dictés els seus escrits, d'altres han aportat a la discussió reflexions més elaborades. Tots han sigut del mateix parer que els líders mundials i les multituds que van anar a París i que es van manifestar el diumenge següent als esdeveniments, creient que la llibertat d'expressió havia patit un atac frontal.

Una altra llibertat fonamental en una societat oberta, ha trobat molt menys suport els últims anys per part dels mateixos periodistes indignats, que han proclamat sense excepció - és ben natural- el seu suport als seus col·legues francesos, a tenir llibertat de religió. De sobte, els polítics, els dirigents religiosos i fins i tot la

intel·lectualitat, es donen compte, ara, del vincle que existeix entre aquestes dues llibertats.

És irònic la constatació de que els que proclamen amb orgull "Je suis Charlie" s'enfronten a la vegada a un molest interrogant sobre el seu compromís amb la llibertat de religió. La COMECE (Comissió de las Conferències Episcopals de la Unió Europea) no només ha estudiat aquesta qüestió amb profunditat durant els últims cinc anys, també ha actuat, fent-la extensiva als responsables de cooperació en col·laboració amb els nostres interlocutors ecumènics, per tal que la llibertat de religió i la protecció d'aquesta llibertat, dins de la Unió Europea i més enllà, siguin avui un assumpte ferm per part d'aquesta comissió europea. El respecte d'una, no pot disminuir de cap manera el respecte a l'altra. Quan es discuteix de religió en l'àmbit públic, el debat només pot guanyar tenint, constantment com a guia una virtut de la que Tomàs d'Aquino diu que és l'eix del teixit moral: la prudència.

La llibertat d'expressar les idees religioses o de discutir temes de creença religiosa, en l'àmbit públic, ha estat, un altre cop, objecte d'un debat intens i apassionat, pel que va passar a París en el transcurs de la primera setmana completa de l'any nou. Donat

que la COMECE i els nostres amics jesuïtes no ho poden rebatre fins un mes després dels esdeveniments, se'ns pot concedir permís per arrelar les nostres reflexions al passat cristià. De fet estem convençuts que la lliçó més important de totes es pot extraure d'un fet produït menys d'una generació després de la mort de Jesús de Natzaret, i de la manera que es va explicar. El periodista sobre el terreny s'anomena Lluc.

Quan Pau de Tars, un jueu pietós de ciutadania romana, va a Atenes l'any 46 de la nostra era, hi ha discussions sobre Déu i sobre la fe en Jesucrist a les sinagogues i a l'àgora. Delibera amb els filòsofs epicuris i estoics, però és obertament rebutjat i qualificat de "lloro", de "xerraire", de "propagandista" i de "predicador de divinitats estrangeres". Lluc ens explica que pels Atenencs, discutir sobre les novetats era un "passatemps", però el més sorprenent és que encara que ridiculitzen Pau, l'inviten, malgrat tot, a explicar-se (sobre Déu i Jesús) davant el fòrum de discussió més sofisticat de la ciutat, el Consell de l'Areòpag. L'auditori de Pau, l'escolta educadament, encara que "alguns se'n mofin" quan menciona la resurrecció del cos. Lluc, com un jove reporter o corresponsal de *Reuters* avançat en el temps, ens en dóna un relat de primera mà molt complert, que es pot llegir a **Actes dels Apòstols 17, 16-34**. Els enfrontaments a l'Atenes del primer segle, el conflicte entre el judaisme clàssic i la nova interpretació que dóna Pau de la doctrina tradicional a les sinagogues de la diàspora, els canvis vigorosos entre el naixement del cristianisme i el paganisme, molt establert, romanen civilitzats, temperats, pel bon humor i facilitat per una certa obertura d'esperit.

Tal como el Papa Francesc, ho remarcava a les Filipines, les creences i les conviccions religioses d'algú són com els lligams de família, que criden a les lleialtats visceralis. No s'han de menystenir ni ridiculitzar. Però com feien els Atenencs, fa uns dos mils anys, encara que no estiguessin d'acord amb Pau, i l'enviessin mofant-se d'ell, no van tancar les portes i li van donar la possibilitat de seguir lliurement el debat: "T'escoltarem allà baix un altre cop" (**Actes 17,33**). La llibertat d'expressió i la llibertat de religió no s'exclouen mútuament.

Fr. Patrick H. Daly
Secretari General de la COMECE

Traduït del francès per Montse Ollé Piera, <http://www.comece.eu/europeinfos/fr/archives/numero179/article/7074.html>